

дієту, якщо їм дати великий вибір продуктів. Зернові корми, фрукти, м'ясо, олійні культури бідні на Са, тому щоб уникнути його дефіциту, варто давати тваринам мінеральні добавки у вигляді кісткового борошна, подрібнених раковин молюсків, крейди, фармацевтичних препаратів.

Одним із способів збалансування раціону є мінерально-вітамінні добавки, премікси, амінокислотні та вітамінні препарати. Однак, не слід давати тваринам добавки та вітаміни безконтрольно, адже наслідки надлишку деяких мінеральних речовин і вітамінів часто безповоротні та часто призводять до летальних випадків.

Усі корми повинні бути обов'язково свіжими та доброякісними. Зіпсовані чи плісняві, або корми з простроченим терміном придатності заборонені до згодовування. Важливо пам'ятати, що корми потрібно давати тільки в чисті годівниці.

Потрібно систематично проводити облік споживання кормів і води. Адже зміна об'єму рідини, що випивається, може бути важливим сигналом ендокринного захворювання або порушень функцій нирок, або ж занадто високої температури у вольєрі. Важливо також слідкувати за мінералізацією води. Багато тварин у дикій природі зазвичай не п'ють воду окремо, вони отримують її з корму, повітря, роси. Однак у неволі навіть такі «непитущі» види як хижі птахи, пустельні види гризунів, дрібні ящірки охоче п'ють. Тому, чиста питна вода має бути доступна постійно.

Отож, на даний час багато людей мають бажання утримувати не традиційних вихованців, а дорогих, незвичайних, екзотичних, часом небезпечних. Люди напевно прагнуть виділитися із загальної маси, а мати примітного вихованця - перший крок до ексцентричності, показу свого фінансового стану та підвищення рейтингу в соціальних мережах. Однак придбання екзотів заради популярності є не дуже вдалим мотивом, бо тварини є живими істотами, і їм потрібно забезпечувати необхідний догляд, годівлю, а також прихильність.

УДК 636.1:591.5

ПРОФІЛАКТИКА СТРЕСУ У КОНЕЙ

Ярослав ОБЕРТУН, здобувач вищої освіти 6-го курсу освітнього ступеня «Магістр» факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології, спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Олександр ВЕЛИКОХАТЬКО, здобувач вищої освіти 6-го курсу освітнього ступеня «Магістр» факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології, спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Науковий керівник – **Артем ІОВЕНКО**, кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри ветеринарної медицини та гігієни

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

E-mail: iovenkoartyom@gmail.com

Під стресом розуміють особливий стан організму, який характеризується розвитком стереотипних неспецифічних реакцій у вигляді загального або генералізованого адаптаційного синдрому. Загальна реакція організму може супроводжуватися локальним адаптаційним синдромом, наприклад запаленням.

Стрес не можна розглядати як патологічний процес, який призводить до небезпеки організму, хоча при відповідних умовах стресовий стан може закінчитися летально.

Стрес – це особливий біологічно доцільний стан організму, який сприяє мобілізації його захисних сил у протидії шкідливому агенту.

Коні від природи є полохливими, і багато факторів навколишнього середовища сприяють стресу, який вони відчувають. Все, що виходить за межі норми тихого блукання та постійного випасу в стаді, може викликати реакцію втечі. У коня, який постійно піддається «загрозам», може розвинутися хронічний стрес, який є причиною багатьох проблем зі здоров'ям.

Причин стресу багато:

- нудьга;
- транспорт;
- біль;
- зміна корму;
- зміна стабільного середовища;
- екстремальні зміни клімату.

Короткочасний стрес допомагає захистити коня, але якщо стрес триває тривалий час, він може мати шкідливі наслідки для здоров'я та самопочуття коня.

З часом коні можуть адаптуватися до звичних стресів, таких як рух поблизу пасовища або новий кінь, який приєднується до пасовища. Однак, зіткнувшись із більшими змінами, такими як новий розклад тренувань або насичений виставковий сезон, коні можуть бути не в змозі пристосуватися та розвинути тривалий стрес.

Хронічний стрес виникає, коли рівень гормону стресу у коня підвищується у відповідь на стресову ситуацію, а потім знову не знижується. Хронічно підвищений рівень гормонів стресу може призвести до змін у поведінці та звичках коня, а також викликати багато проблем зі здоров'ям.

Які наслідки стресу для коней?

- втрата ваги;
- виразка шлунка;
- діарея і часте сечовипускання;
- ослаблена імунна система;
- стереотипна поведінка;
- позіхання;
- поведінкові зміни;
- скреготіння зубами;
- тремтіння, пітливість і підвищений пульс.

Як зробити життя ваших коней менш стресовим:

- 1) підтримувати послідовний розпорядок дня;

- 2) створити здоровий раціон і режим годування;
- 3) збільшити час перебування на пасовищі;
- 4) скорегувати розклади тренувань;
- 5) моніторинг соціальних взаємодій;
- 6) бути обережним під час подорожі;
- 7) проводити профілактичний огляд.

УДК 636.4.082.27(073)

ГРА У ДЕКОРАТИВНИХ СОБАК

Юрій ХИМЧУК, здобувач вищої освіти 2-го курсу освітнього ступеня «Бакалавр» біолого-технологічного факультету, спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Маріанна ІГНАТЕНКО, здобувачка вищої освіти 3-го курсу освітнього ступеня «Магістр» факультету ветеринарної медицини, спеціальність 211 «Ветеринарна медицина».

Науковий керівник – **Наталія ГОРДІЙЧУК**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технології виробництва та переробки продукції тваринництва

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів, Україна

E-mail: natalijgordiychuk@gmail.com

Гра – сукупність специфічних проявів усіх форм поведінки дорослої тварини, характерна здебільшого для молодих особин. В тваринному світі природа наділила грайливістю представників різних видів, щоб вони фізично тренувалися, відточували свої навички в полюванні та втечі та встановлювали внутривидові соціальні стосунки.

Собаці властиві чотири типи ігор: спрямовані на фізичний розвиток, соціальні, навчальні та дослідницькі. В кожній грі існують правила, вона має бути цікавою та подобатися всім гравцям.

Саме із ігор починаються стосунки мами і маленького цуценяти. Мама самиця легко і в простій формі показує малечі перші правила і пристосування в новому світі. Вона формує первинну комунікацію в команді – разом їмо (разом добуваємо їжу), разом ходимо в туалет і помічаємо власну територію. Водночас, в команді виділяється лідер – найсильніший, найспритніший – майбутній вожак зграї.

Будучи ще малим, цуценя вперше пізнає власну силу, вчиться вкусити, тобто розрахувати, як то вкусити так, щоб було боляче, чи не дуже боляче навпаки, просто укусом привернути увагу до себе. Поступово розвиваючи м'язи тіла, вчиться ніби штовхаючи свого супротивника, звільняючи собі дорогу, що в майбутньому сформує швидкий доступ до найсмачнішої їжі – він перший обирає, що буде їсти і скільки (якщо в майбутньому буде жити у зграї). Також доступ до бажаної самиці, тобто вчиться приборканню конкурентів.

Саме в дитячому віці на прикладі гри цуценя привчається до особистої